

**Årsmøde 2018 for DKL & FDK
5. september 2018**

**Hans Hjerrild,
Folkekirkenes ArbejdsmiljøRådgivning**

FOLKEKIRKENS
ARBEJDSMILJØ
RÅDGIVNING

Dagsorden – Arbejdsmiljø – det nyeste

- Nyt fra Folkekirken's ArbejdsmiljøRådgivning (kort)
- Sikring af gravstene
- Håndtering af kister
- Dialogværktøjet – Hvordan vil vi samarbejde?

Hvem er

FOLKEKIRKENS ARBEJDSMILJØ RÅDGIVNING

- Folkekirken Arbejdsmiljørådgivning (FAR) er en **brancherettet rådgivningsenhed**, som vejleder, rådgiver og hjælper folkekirkenes parter i sager vedrørende fysisk og psykisk arbejdsmiljø.
- FAR tilbyder de folkekirkelige arbejdspladser en **kvalificeret og neutral rådgivning** om forebyggelse og løsning af fysiske og psykiske arbejdsmiljøudfordringer.
- Vi har **viden om den folkekirkelige struktur og organisation**, og kan bidrage til meningsfuldt at skabe et bindeled mellem på den ene side folkekirkenes kerneydelse, og på den anden side hensynstagen til medarbejdernes trivsel og udvikling.

HVEM ER HVEM?

- Hans Hjerrild, daglig leder
- Lotte Skands, ergoterapeut
- Signe Steenfeldt, psykolog

Nyt - Priser enkelt abonnement

Størrelse på abonnement	Antal konsulenttimer på arbejdspladsen	Pris – inkl. moms
Lille abonnement	4	5.000
Mellem abonnement	7	7.500
Stort abonnement	10	10.000

Sikring af gravstene

Sikring af gravsten

- Arbejdstilsynet har ikke lavet nye retningslinjer eller regler vedrørende løse gravsten, ligesom de heller ikke har udstedt noget "landsdækkende påbud" om sikring af gravsten
- Det er ikke Arbejdstilsynets vurdering, at der generelt er et stort arbejdsmiljøproblem med sikkerheden for ansatte, med og i nærheden af gravsten på kirkegårde

Sikring af gravsten

- Arbejdstilsynet har således de seneste ca. 2½ år kun afgivet omkring 20 af sådanne påbud, fordelt på landets mere end 2.000 kirkegårde
- Det er altid en konkret vurdering, om en gravsten udgør en risiko for, at ansatte kan komme til skade
- I den konkrete vurdering tager At bl.a. udgangspunkt i gravstenens højde, vægt og stabilitet
- Hvis det er nødvendigt, af hensyn til de ansattes sikkerhed, giver At påbud om, at sikre gravstenen mod at kunne vælte

Sikring af gravstene

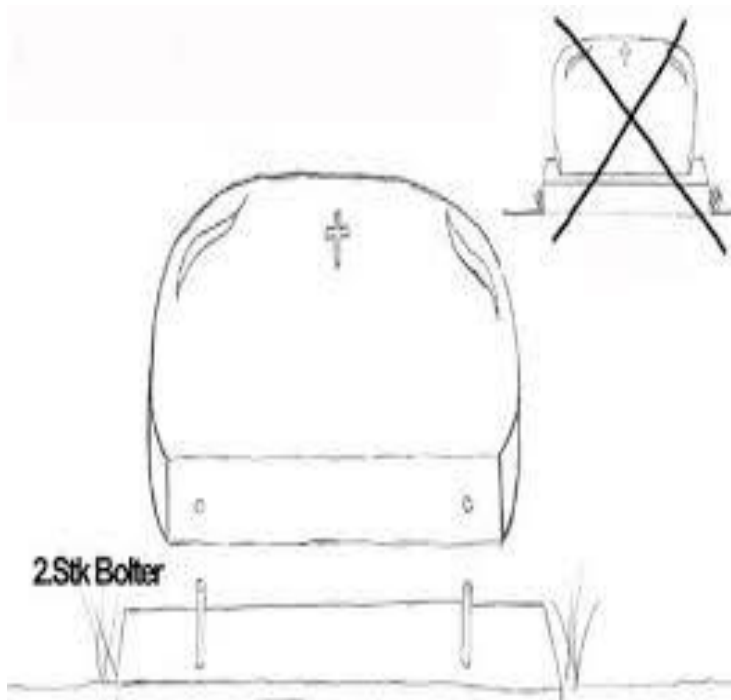
Folkekirkens Arbejdsmiljø Rådgivning anbefaler følgende:

- at I foretager en grundig risikovurdering af alle gravsten på kirkegården, evt. sammen med en ekstern rådgiver. I kan fx lave en rundring på kirkegården, og notere alle de gravsteder ned, hvor der er en potentiel risiko for at gravstene kan vælte.
- at denne risikovurdering danner grundlag for, at I efterfølgende sikrer de gravsten hvor der kan være en ulykkesrisiko. Prioritér de gravsten højest, hvor der er den største risiko for personbeskadigelse
- at ulykkesrisikoen indarbejdes i jeres APV handlingsplan, så I sikrer at der er udpeget en ansvarlig for løsningen, en frist, samt en opfølgning på løsningerne
- at I samarbejder med jeres stenhugger om fremtidige gravstene, og stiller krav til sikring mod at stenene kan vælte, så I undgår kommende arbejdsmiljømæssige problemer ved gravstederne

Sikring af gravstene

Anbefaling fortsat

- at arbejdet ved gravstederne (fx hækklipning, grandækning og renhold) planlægges og tilrettelægges så det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, indtil de risikovurderede gravstene er sikret mod at vælte.
- at I fx sætter afspærringsbånd eller skilte op ved de gravsteder der udgør en risiko, men endnu ikke er sikret, så der ikke arbejdes ved disse og så gravstedsejerne/gæster på kirkegården er bekendte med risikoen.
- at I jævnligt vurderer om jordbundsforholdene evt. ændrer sig, så der kan opstå nye risiko momenter ved de enkelte gravsten.
- at I risikovurderer jeres eventuelle lapidarium, da der også her kan være ældre gravstene der kan vælte. Overvej om I skal/kan kassere en del af de gravstene der udgør den største risiko.
- at I dokumenterer hvorledes I har arbejdet med risikovurderinger af gravstene, så I kan fremvise det når Arbejdstilsynet kommer på besøg.

Håndtering af kister

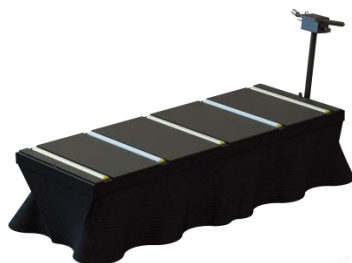
Håndtering af kister - ansvaret

- Kommer kisten direkte til kirken, er det som udgangspunkt de pårørende, der har ansvaret for at kisten sættes ind og bæres ud af kirken. De pårørende kan anmode bedemanden om at udføre denne opgave.
- Kommer kisten til kapellet, er det som udgangspunkt også de pårørende, der har ansvaret for at kisten bæres ind. De pårørende kan også her anmode bedemanden om at udføre denne opgave.
- **Men er kisten blevet sat i kapellet, har menighedsrådet ansvaret for at flytte kisten fra kapellet til kirken.**

Hvordan opbevares kisten i kapellet?

- Det vigtigste er, at kisten kan placeres i kapellet ved hjælp af et egnet teknisk hjælpemiddel, da løft af kister ikke er tilladt i henhold til arbejdsmiljøloven
- Anvend en elektrisk eller hydraulisk kistevoan/katafalk, der kan sænkes op og ned. Denne kan anvendes ved transporten fra rustvoan til kapel.
- Hvis bedemanden medbringer sit eget tekniske hjælpemiddel, kan han flytte kisten over på kirkens katafalk/kistevoan eller kistereol i kapellet.

Eksempler på tekniske hjælpemidler ved kuppet

Hvordan transporteres kisten fra kapel til kirken

- Ved brug af en manuelt skubbet/trukket kistevoan/katafalk skal underlaget fra kapel til kirke have en lille køremodstand, være stabilt, jævnt, vandret og uden stigninger, trin eller andre forhindringer
- Store luftfyldte gummihjul er nemmere at trække og skubbe med, end små faste hjul.
- Belastningen ved træk og skub bliver større på ujævnt, skråt eller niveauforskudt underlag. Mange opbremsninger/ igangsætninger under transporten øger belastningen
- Underlaget skal sikre godt fodfæste og være stabilt, da det er afgørende for, hvilken skub/trækkraft der kan præsteres.
- Er der stigninger, hældninger, grus, ral eller anden blød belægning på transportvejen til kirken anvendes en kistevoan/katafalk med automatisk fremdrift

Hvordan transporteres kisten ind i kirken?

- Er der trapper som adgangsvej til kirken eller inde i kirken, kan der anvendes ramper/slisker
- Vær dog opmærksom på, at rampen/slisken ikke bliver for tung til at én til to personer må bære den (max. 12 kg/person i underarms afstand fra rygsøjlen).
- En rampehældning på 1:10 anbefales (højde x10), dvs. er trinnet fx 15 cm højt, skal rampen være 150 cm lang. Er stigningen på rampen stejlere end 1:20, bør hjælpemidlet/katafalken være med elektrisk fremdrift.
- Ramperne/sliskerne skal være egnede til det tekniske hjælpemiddel der anvendes til transporten af kisten.

Hvordan transporteres kisten til graven eller rustvognen?

- Det er som udgangspunkt de pårørende, der har ansvaret for at kisten transporteres ud af kirken. Er der ingen eller få pårørende, pålægges kirkefunktionærerne opgaven.
- Der skal anvendes et egnet teknisk hjælpemiddel, en kistevoan/katafalk, hvis de ansatte skal varetage transporten ud af kirken, da ingen ansatte/arbejdsgivere må løfte kister.
- kistebærerlaug” duer ikke da frivilligt arbejde i offentlige virksomheder i stat, kommune og regioner er ikke fritaget fra arbejdsmiljø lovkravene.(afventer endelig svar fra At)

Hvordan transporteres kisten til graven

- Ved flere kirker informerer man de pårørende om muligheden for, at de kan benytte katafalken til transporten til gravstedet, så de ikke skal løfte en tung kiste.
- Det er desuden muligt at anvende en ”kistesænker”, når kisten skal nedsænkes på et gravsted. Kistesænkeren bremser automatisk alt efter kistens vægt.

Videolink: <https://www.youtube.com/watch?v=-VKwykR82IU>.

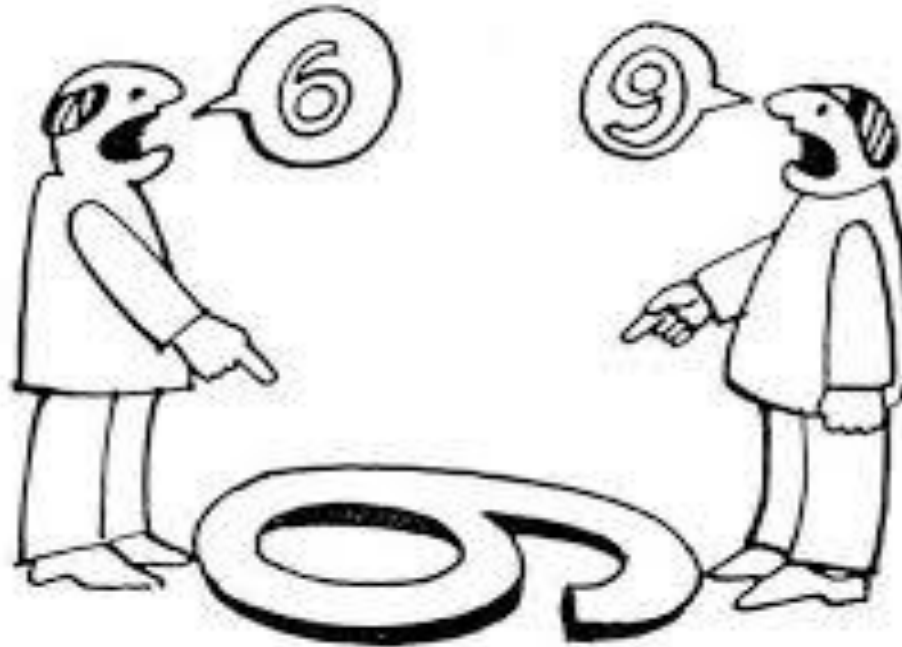
Arbejds miljø ved grandækning

- <https://kirke-trivsel.dk/sites/default/files/Arbejds milj%C3%B8%20ved%20grand%C3%A6kning.pdf>

Psykisk arbejdsmiljø

- Dialogværktøjet hvordan vil vi samarbejde?
- Seksuel chikane

Mennesker fortolker verden

Kontaktinfo

- Folkekirkens ArbejdsmiljøRådgivning:
- www.kirketrivsel.dk
- mail@kirketrivsel.dk
- Telefon: 21 79 11 11

- Hans Hjerrild
- hh@kirketrivsel.dk
- Telefon: 51 16 64 04